

PROTOKOLL

År 2019, 3. og 4 april ble det gjennomført forhandlinger mellom Virke og LO vedrørende mellomoppgjøret 2019.

Tilstede:

Fra Virke:

Bård Westbye
Dina R. Thune
Jan Henning Egset
Kathrine Flydal
Ove Henning Engen
Laila Veum
Katrine Halvorsen
Pirjo Vangsnes
Stian Sigurdsen
Bente J. Kraugerud
Trond Teisberg
Per Engeland
Guri Magneshaugen
Magnus Kræmer
Ann Torunn Tallaksen
Mette Fyrsteng
Kirsten Haug
Ketil Sundbotten
Lars Haartveit
Christopher Tønnessen

Fra LO:

Peggy Hessen Følsvik
Knut Bodding
Trine Lise Sundnes
Bjørn Mietinen
Christopher Ray Beckham
Jon Olav Bjergene
Erling Hagen
Herdis Schärer
Clas Delp
Lars M. Johnsen
Bjørn Anders Jonassen
Stian Kvalvaag
Brede Edvardsen
Dag Agledal
Torbjørn Sundal

Geir Høibråten
Jens Knapstad
Ellen Horneland
Marit Gjelsvik
Ruth Lindberg
Vera Andresen

***

Partene er etter felles forhandlinger enige om følgende resultat:

I FORHANDLINGSGRUNNLAGET

Før utløpet av 1. avtaleår, skal det opptas forhandlinger mellom Virke og LO eller det organ LO bemyndiger, om eventuelle lønnsendringer 2. avtaleår.

Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs representantskap eller det organ LO bemyndiger og Virke. Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen fjorten dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med fjorten dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2019).

II LØNN

1. Det gis et generelt tillegg på kr 2,50 pr time til alle arbeidstakere omfattet av følgende overenskomster:

Overenskomst for IKT og Serviceelektronikk – EL og IT
Kranoverenskomsten – NTF
Avtale for Boligbyggelag – Fagforbundet
Landsoverenskomst for frisører – Fagforbundet
Landsoverenskomst for studentsamskipnader – NTL

2. Det gis et generelt tillegg på kr 2,50 pr time og ytterligere kr 2 pr time (lavlønnstillegg) til alle arbeidstakere omfattet av følgende overenskomster:

Bensinstasjonsoverenskomsten - HK
Overenskomst for renhold - NAF
Overenskomst for Vaktmestere - NAF
Landsoverenskomst for Hotell- og Restaurantvirksomheter - Fellesforbundet
Bilutleieoverenskomsten – Fellesforbundet
Landsoverenskomst for kinoer – Fagforbundet
Overenskomst for apotek – Fagforbundet

I tillegg til overenskomster nevnt ovenfor gis tilsvarende tillegg til enkeltbedrifter med egen overenskomst slik dette fremkommer i særskilt protokoll mellom partene.

3. Særskilte overenskomstområder

A) Landsoverenskomsten og Kontoroverenskomsten med underliggende avtaler unntatt Avtale for reiselivsbransjen (HK):

Minstelønnsatsene på trinn 1 til 3 heves med kr 2 pr time.

Minstelønnsatsen på trinn 4 heves med kr 3 pr time.

Minstelønnsatsen på trinn 5 heves med kr 5 pr time.

B) Avtale for reiselivsbransjen (HK):

Minstelønnsatsene på trinn 1 til 3 heves med kr 2 pr time.

C) Fritids- og opplevelsesavtalen (NAF):

Minstelønnsatsene heves med kr 2 pr time. Dette gis ikke som generelt tillegg.

Det gis et generelt tillegg på kr 2,50 pr time til alle arbeidstakere omfattet av denne overenskomsten.

D) Oljeoverenskomsten (NTF)

Det gis et generelt tillegg på kr 2,50 pr time og ytterligere kr 2 pr. time (lavlønnstillegg) til alle arbeidstakere omfattet av denne overenskomsten. Tillegget på kr 2,00 pr time (lavlønnstillegget) legges ikke på satsene.

III GJENNOMFØRING

Endringene gjøres gjeldende fra 1. april 2019. Lønnsøkningen gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som har sluttet i virksomheten før vedtakelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg mv. for arbeid utført før vedtakelsen.

Minstelønnsatser og normallønnssatser i aktuelle overenskomster heves med de i punkt II nevnte tillegg, med mindre annet er avtalt mellom partene.

IV SLITERORDNINGEN

Partene slutter seg til Riksmeklers møtebok i sak 2019-002 romertall IV Sliterordningen med bilag. Bilaget vedlegges protokollen.

V LOKALE FORHANDLINGER

I overenskomster som gir rett til lokale forhandlinger, skal disse føres på basis av de enkelte overenskomster og slik at tillegg skal gis på grunnlag av den enkelte virksomhets økonomiske virkelighet, dvs. virksomhetens økonomi, produktivitet, fremtidsutsikter og konkurransevne.

Lokale forhandlinger føres mellom de stedlige parter og skal være reelle, uavhengig av hvilke begreper overenskomstene inneholder med hensyn til forhandlinger, drøftinger, vurderinger eller lignende.

VI SÆRLIG OM STUDENTSAMSKIPNADENE

Det skal gjennomføres lokale forhandlinger mellom stedlige parter, jf. Landsoverenskomsten for studentsamskipnader § 19, pkt. 5.3. Partene har avtalt en økonomisk ramme for de lokale forhandlingene på 1,18 % pr. dato med virkning fra 1. april 2019. Frist for gjennomføring av lokale forhandlinger settes til 20. juni 2019.

VII TIL PROTOKOLLEN

Partene viser til Riksmeklers møtebok i sak 2019-002 romertall V Avtalen om opplysnings- og utviklingsfondet.

VIII SVARFRIST

Svarfrist settes til 23. april 2019.

Oslo, 4. april 2019

Bård Westbye
Hovedorganisasjonen Virke

Peggy Hessen Følsvik
LO

SLITERORDNINGEN

mellom

Landsorganisasjonen i Norge og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

§ 1 Bakgrunn og formål

I tariffoppgjøret 2018 ble NHO, LO og YS enige om at Sluttvederlagsavtalen mellom NHO og LO skulle avvikles og at disponibel kapital i Sluttvederlagsordningen skulle overføres til en ny sliterordning etablert av LO og YS (Sliterordningen).

Formålet med Sliterordningen skal være å yte en ekstra ytelse til de som går av med AFP ved 62, 63 eller 64 år uten arbeidsinntekt ved siden av.

Denne protokollen (Sliterbilaget) erstatter protokollen fra oppgjøret 2018

§ 2 Etablering

Sliterordningen opprettes mellom LO og YS som et eget rettssubjekt. Sliterordningen hefter bare for egne forpliktelser. Gjennom opprettelsen av Sliterordningen vil LO og YS ivareta sin tariffforpliktelse etter § 3.

LO og YS avtaler, innenfor dette bilagets rammer, de nærmere rettigheter og plikter for den enkelte arbeidstaker overfor Sliterordningen.

Det til enhver tid gjeldende regelverk for slitertillegg er tilgjengelig på Sliterordningens nettsider, se www.sliterordningen.no.

Sliterordningen etableres med virkning fra 01.01.2019. Sliterordningen kan overlate administrasjonen helt eller delvis til Fellesordningen for avtalefestet pensjon.

Fra samme tidspunkt stenges Sluttvederlagsordningen for innvilgelse av nye utbetalinger og premieplikten opphører. Sluttvederlagsordningen vil bestå inntil forpliktelser inntrådt fram til 31.12.2018 er utbetalt.

Sliterordningen skal informere NHO om de endringer som foretas i regelverket knyttet til ordningen.

§ 3 Tariffavtaler med Sliterbilag

LO og YS skal innta Sliterbilaget i alle tariffavtaler med AFP inngått med NHO. LO og YS skal for alle tariffavtaler med AFP de har med Virke, Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF), Arbeidsgiverorganisasjonen for samvirkeforetak (SAMFO), Arbeidssamvirkenes Landsforening (ASVL), Glass- og fasadeforeningen (GF), Maskinentreprenørenes Forbund (MEF), Norges Lastebileierforbund (NLF), Norges

Rederiforbund (NR) og KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomhet, tilby Sliterbilaget inntatt uendret.

Sliterbilaget kan etter samtykke fra Sliterordningen inntas uendret i tariffavtaler inngått mellom andre tarifforganisasjoner enn i første avsnitt, når avtalen er oppført på AFP-listen. Hadde tariffavtalen AFP-bilag pr. 31.12.2018 skal samtykke gis.

I privat sektor skal LO- og YS-forbund innta Sliterbilaget uendret i alle direkteavtaler med AFP. Dette gjelder ikke dersom annen lignende sliterordning allerede er gjort gjeldende i bedriften. Bedrift som ved direkteavtale har vært tilsluttet annen sliterordning, kan ved direkteavtale ikke senere tilsluttes Sliterordningen.

Unntakene for AFP-dekning og -tilslutning gjelder tilsvarende for Sliterordningen.

§ 4 Individuelle krav

Slitertillegg ytes til arbeidstaker født i 1957 eller senere, og er betinget av at arbeidstakeren

- har fått innvilget AFP fra Fellesordningen for avtalefestet pensjon,
- på uttakstidspunktet for AFP var ansatt i bedrift tilsluttet Sliterordningen, og
- har hatt en gjennomsnittlig inntekt de tre siste kalenderår før mottak av ytelsen som ikke overstiger 7,1 G.

Etter uttak av slitertillegg tillates en brutto årsinntekt på inntil 15.000 kroner. Høyere inntekt medfører at Slitertillegget bortfaller i sin helhet, og at nytt slitertillegg ikke kan innvilges.

Sliterordningen kan vedta regler om hva som menes med gjennomsnittlig inntekt og hva som menes med brutto årsinntekt, samt regulere inntektsgrensen på kr 15 000.

For de til enhver tid gjeldende regler for rett til Slitertillegg, se Sliterordningens nettsider www.sliterordningen.no.

§ 5 Ytelsen

Full ytelse tilsvarende 0,25 G (grunnbeløp i folketrygden) per år for personer født i 1963 eller senere. Ytelsen er gradert slik:

- Ved uttak ved fylte 62 år får man full ytelse.
- Ved uttak ved fylte 63 år får man 2/3 av full ytelse.
- Ved uttak ved fylte 64 år får man 1/3 av full ytelse.

Ved avgang etter fylte 65 år gis ingen ytelse.

Personer født i 1957 får 1/7 av ytelsene nevnt i første avsnitt og de som er født senere får ytterligere 1/7 av ytelsene for hvert årskull inntil 1963-årgangen.

Ytelsen opphører ved død eller ved fylte 80 år.

Ytelsene reguleres på samme måte som løpende utbetalinger fra folketrygden og AFP.

§ 6 Finansiering

Sliterordningen finansieres ved kapital som overføres ordningen fra Sluttvederlagsordningen, premie fra bedriftene og avkastning på midlene.

Bedriftene skal betale premie fra 01.01.2019 til og med 31.12.2023. Premiesatsene skal være lik satsene som gjaldt for Sluttvederlagsordningen pr. 31.12.2018. Fra og med 01.01.2019 påløper det ikke lenger premie til Sluttvederlagsordningen.

Premie beregnes på grunnlag av det antall ansatte i bedriften som er omfattet av Sliterordningen. Premiesatsene pr. måned er:

Arbeidstid pr. uke	Premiesatser pr. måned (13-67 år)
0-19 timer	Kr 12
20-29 timer	Kr 16
Mer enn 30 timer	Kr 20

Sliterordningen fastsetter nærmere regler om beregning og inndrivning av premier. Partene er enige om at kvartalspremien søkes omgjort slik at den beregnes på grunnlag av antall ansatte ved utgangen av hver måned i foregående kvartal.

Bedriftene eller NHO har ikke ansvar for Sliterordningens forpliktelser.

§ 7 Endring og avvikling

Dersom AFP-ordningen blir endret og det får betydning for retten til å ta ut slitertillegg, skal Sliterordningen vurdere nødvendige endringer, herunder kravet om lengre tids medlemskap i norsk folketrygd.

LO og YS skal løpende evaluere Sliterordningen og vurdere ordningens økonomiske bæreevne. Om det skulle vise seg nødvendig for å ivareta soliditeten til Sliterordningen, kan LO og YS ved avtale seg imellom foreta nødvendige endringer som avviker fra bilagets bestemmelser om rett til ytelse og ytelsens størrelse.

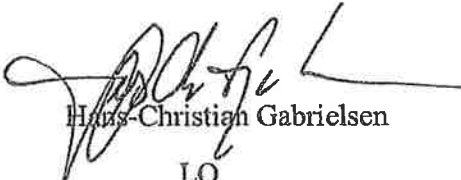
Fra det tidspunkt økonomien tilsier at ordningen ikke skal påføres ytterligere forpliktelser, kan LO og YS beslutte at nye slitertillegg ikke lenger skal innvilges.

Sliterordningen skal avvikles etter siste utbetaling av slitertillegg.

Midler som er igjen etter at alle forpliktelser er dekket, skal tilbakeføres det som var Sluttvederlagsordningens parter (NHO og LO) og brukes til et beslektet formål bestemt i fellesskap av disse partene. Det forutsettes at NHO og LO, i samråd med YS, finner fram til løsninger om bruk av midlene som forholdsmessig hensyntar at også øvrige tariffområder har bidratt til Sluttvederlagsordningens og Sliterordningens økonomi.

Hvis avtalen mellom LO og YS etter § 2 andre avsnitt sies opp, gjelder foregående avsnitt tilsvarende.

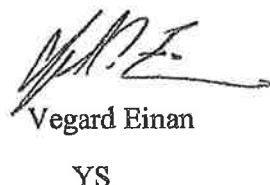
Oslo, 1. april 2019

Hans-Christian Gabrielsen
LO

Ole Erik Almlid
NHO

Vegard Einan
YS

